

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПСИХОЛОГІЇ**

Кафедра кримінального права та кримінології

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ

з навчальної дисципліни «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО»

для підготовки фахівців ступеня вищої освіти бакалавр
за спеціальністю 081 «Право»
денна та заочна форма навчання
за кошти фізичних та юридичних осіб

Київ 2025

УДК: 343.2

Програма атестації з навчальних дисциплін «Кримінальне право» для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра за спеціальністю 081 «Право», денна та заочна форма навчання, за кошти фізичних та юридичних осіб

Рецензенти: **Роман МОВЧАН** – доктор юридичних наук, професор, професор конституційного, міжнародного і кримінального права Донецького національного університету імені Василя Стуса;
Олена ТИХОНОВА – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри оперативно-розшукової діяльності та національної безпеки Національної академії внутрішніх справ

Розробники:

Вікторія БАБАНІНА – завідувач кафедри кримінального права та кримінології навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

Сабріє ШРАМКО – професор кафедри кримінального права та кримінології навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший дослідний

Програму обговорено та схвалено на спільному засіданні кафедр кримінального права та кримінології, кримінальної юстиції, криміналістики, протокол від 19.02.2025 року № 13.

Затверджено Вченою радою Національної академії внутрішніх справ, протокол від 25 лютого 2025 року № 5/4-4.

ЗМІСТ

1. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН.....	4
2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	32
3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	34
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	36
5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ.....	39
6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ СИТУАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ	46
7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	56

1. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Програму навчальної дисципліни «Кримінальне право» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 081 «Право».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є нормативні положення закону України про кримінальну відповідальність, їх доктринальне тлумачення, особливості кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень, критерії їх відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Навчальна дисципліна складається зі Загальної та Особливої частин кримінального права.

Загальна частина кримінального права складається з таких тем:

Тема 1. Поняття, предмет, завдання та система кримінального права.
Наука кримінального права.

Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність.

Тема 3. Кримінальна відповідальність та її підстави.

Тема 4. Кримінальне правопорушення і його види.

Тема 5. Склад кримінальних правопорушень.

Тема 6. Об'єкт і предмет кримінального правопорушення.

Тема 7. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Тема 8. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Тема 9. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Тема 10. Стадії вчинення кримінального правопорушення.

Тема 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні.

Тема 12. Множинність кримінальних правопорушень.

Тема 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Тема 14. Звільнення від кримінальної відповідальності.

Тема 15. Покарання та його види.

Тема 16. Призначення покарання.

Тема 17. Звільнення від покарання та його відбування.

Тема 18. Судимість. Погашення і зняття судимості.

Тема 19. Обмежувальні заходи. Інші заходи кримінально-правового характеру.

Тема 20. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Тема 21. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Тема 22. Основні положення Загальної частини кримінального законодавства зарубіжних країн.

Особлива частина кримінального права складається з таких тем:

Тема 1. Поняття, система і значення Особливої частини кримінального права. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень.

Тема 2. Злочини проти основ національної безпеки України.

Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.

Тема 4. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи.

Тема 5. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

Тема 6. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини й громадянина.

Тема 7. Кримінальні правопорушення проти власності.

Тема 8. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.

Тема 9. Кримінальні правопорушення проти довкілля.

Тема 10. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.

Тема 11. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.

Тема 12. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Тема 13. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.

Тема 14. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.

Тема 15. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

Тема 16. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів.

Тема 17. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мережі мереж електрозв'язку.

Тема 18. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Тема 19. Кримінальні правопорушення проти правосуддя.

Тема 20. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення).

Тема 21. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Тема 22. Основні положення Особливої частини кримінального законодавства зарубіжних країн.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни «Кримінальне право» є вивчення основних положень кримінально-правових норм, інститутів Загальної та Особливої частини Кримінального кодексу України. Отримання знань здобувачами вищої освіти щодо особливостей кваліфікації та застосування кримінально-правових норм.

Завданнями навчальної дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Кримінальне право» є:

– із *Загальної частини кримінального права* є: з'ясувати поняття, предмет, завдання і систему кримінального права; розглянути основні положення науки кримінального права; вивчити закон про кримінальну відповідальність; проаналізувати поняття кримінальної відповідальності та її підстави; опрацювати поняття кримінального проступку, злочину і його видів; здійснити аналіз складу кримінального правопорушення; визначити об'єкт і предмет кримінального правопорушення; визначити об'єктивну сторону кримінального правопорушення; визначити суб'єкт кримінального правопорушення; визначити суб'єктивну сторону кримінального правопорушення; розглянути стадії вчинення кримінального правопорушення; проаналізувати інститут співучасті у кримінальному правопорушення; визначити множину кримінального правопорушення; з'ясувати обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння; встановити особливості звільнення від кримінальної відповідальності; визначити покарання та його види; з'ясувати особливості призначення покарання; розглянути звільнення від покарання і його відбування, вивчити інститут судимості, її погашення і зняття; розглянути примусові заходи медичного характеру та примусове лікування; визначити особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх; з'ясувати основні положення Загальної частини кримінального законодавства зарубіжних країн.

– із *Особливої частини кримінального права* є: систематизоване освоєння і закріплення у курсантів, слухачів та студентів правильному орієнтуванню в діючому кримінальному законодавстві, набуття вміння застосовувати норми кримінального права при кваліфікації кримінальних правопорушень; вивчення курсу повинно сприяти вихованню у курсантів, слухачів та студентів поважного ставлення до закону про кримінальну відповідальність як важливого засобу захисту людини, її прав, свобод і законних інтересів, інтересів суспільства і держави від кримінально протиправних посягань; під час вивчення курсу повинні розкриватися зв'язки кримінального права України з іншими галузями права і юридичними навчальними дисциплінами.

Препреквізити (Prerequisite): «Теорія держави і права», «Логіка», «Конституційне право», «Кримінальне процес», «Цивільне право», «Адміністративне право», «Міжнародне право», «Криміналістика».

Постреквізити (Postrequisite): «Кримінологія», «Криміналістика», «Кримінальний процес», «Кримінально-правова кваліфікація окремих видів кримінальних правопорушень», «Особливості кваліфікації та розслідування окремих видів кримінальних правопорушень», «Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення», «Міжнародне кримінальне право».

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри кримінального права та кримінології навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: innastetsenko2211@ukr.net

Структура навчальної дисципліни:

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Тема 1. Поняття, предмет, завдання і система кримінального права. Наука кримінального права.

Поняття кримінального права як самостійної галузі права і як науки – галузі правознавства (юриспруденції). Кримінальне право як галузь права. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Співвідношення кримінального права і кримінальної політики. Кримінальне право як засіб охорони соціальних цінностей і встановленого в суспільстві правопорядку. Завдання кримінального права, його роль в побудові демократичного суспільства.

Принципи кримінального права України: загальні та галузеві.

Кримінальне право в системі права України. Кримінальне право і суміжні галузі права (кримінально-процесуальне право, кримінально-виконавче право, адміністративне право). Загальна і Особлива частини кримінального права.

Наука кримінального права. Розвиток науки кримінального права. Наступність у науці кримінального права. Розробка наукою основних інститутів кримінального права. Соціологія кримінального права як складова частина кримінально-правової норми. Вплив науки кримінального права на законодавчу і правозастосовну діяльність, на формування юридичного мислення і правової свідомості населення.

Предмет і завдання науки кримінального права. Методи науки кримінального права. Система курсу кримінального права. Вступ до вивчення кримінального права. Закон про кримінальну відповідальність.

Вчення про кримінальне правопорушення; вчення про покарання; кримінальне право зарубіжних держав; критичний підхід до використання літератури, яка видана до проголошення незалежності України.

Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність.

Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки і значення. Закон про кримінальну відповідальність як єдине джерело кримінального права. Загально-превентивна роль закону про кримінальну відповідальність. Точне виконання закону про кримінальну відповідальність – необхідна умова зміцнення правопорядку і законності. Види законів про кримінальну відповідальність.

Структура (будова) Кримінального кодексу України. Загальна і Особлива частини КК України, їх єдність і взаємозв'язок. Структура статей Особливої частини КК України; диспозиції і санкції. Види диспозицій і санкцій. Кримінально-правові норми. Види кримінально-правових норм: визначальні (дефінітивні), роз'яснювальні, заохочувальні і забороняючі (норми-заборони).

Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття і значення. Види тлумачення за суб'єктом: автентичне (легальне); судове; доктринальне;

засоби тлумачення: граматичне, логічно-систематичне, історичне та ін. результати (обсяг) тлумачення: буквальне, обмежене і розширене.

Роль Верховного Суду в тлумаченні законів про кримінальну відповідальність, так званий прецедент тлумачення законів. Аналогія в кримінальному праві.

Конституційні положення щодо дії закону про кримінальну відповідальність в часі і просторі. Чинність законів про кримінальну відповідальність в часі. Вступ закону про кримінальну відповідальність в силу. Обов'язкове опублікування закону про кримінальну відповідальність як необхідна умова його застосування. Поняття часу вчинення кримінального правопорушення. Припинення чинності закону про кримінальну відповідальність. Обставини, внаслідок яких закон втрачає силу. Зупинення чинності законів про кримінальну відповідальність.

Зворотна сила закону про кримінальну відповідальність. Поняття більш м'якого (більш суворого) закону про кримінальну відповідальність. Чинність проміжного закону про кримінальну відповідальність. Межі зворотної сили закону про кримінальну відповідальність.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність в просторі, які закріплені в КК України: територіальний, громадянства і універсальний. Зміст територіального принципу чинності закону про кримінальну відповідальність. Поняття території України. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення. Вилучення з-під юрисдикції українських судів осіб, які вчинили кримінальне правопорушення на території України, але користуються дипломатичним імунітетом.

Зміст принципу громадянства. Вирішення питання про відповідальність громадян України, які вчинили кримінальне правопорушення за кордоном. Правові наслідки засудження особи за межами України.

Зміст універсального принципу дії закону про кримінальну відповідальність. Особливості відповідальності іноземних громадян і осіб без громадянства. Видача осіб, які вчинили кримінальні правопорушення.

Тема 3. Кримінальна відповідальність та її підстави.

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Поняття кримінальної відповідальності. Питання про кримінальну відповідальність у науці кримінального права. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст. Кримінальні відносини і кримінальна відповідальність. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності.

Кримінальна відповідальність і кримінальне покарання. Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Питання про свободу волі в кримінальному праві.

Юридичні підстави кримінальної відповідальності.

Питання про юридичні підстави кримінальної відповідальності в науці і законодавстві. Дискусійні питання відносно змісту та реалізації кримінальної відповідальності.

Тема 4. Кримінальне правопорушення і його види.

Соціальна природа кримінального правопорушення. Залежність поняття кримінального правопорушення від соціально-економічних відносин, існуючих у суспільстві на тому чи іншому етапі розвитку. Історично мінливий характер поняття кримінального правопорушення. Криміналізація і декриміналізація суспільне небезпечних діянь.

Визначення поняття кримінального правопорушення в чинному КК України. Ознаки кримінального правопорушення. Суспільна небезпека як матеріальна ознака кримінального правопорушення. Значення суспільної небезпеки. Протиправність як формальна ознака кримінального правопорушення. Неприпустимість застосування статей Особливої частини КК України за аналогією. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності.

Винність як ознака кримінального правопорушення; зміст, значення.

Караність як невід'ємна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення караності як ознаки кримінального правопорушення і фактичного призначення покарання за кримінальне правопорушення. Органічна єдність ознак кримінального правопорушення.

Значення ч. 2 ст. 11 КК України для поняття кримінального правопорушення. Проблема вдосконалення поняття кримінального правопорушення в кримінальному праві.

Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень.

Критерії відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень.

Питання про відмежування кримінального правопорушення в та інших правопорушень у науці кримінального права.

Види кримінальних правопорушень.

Тема 5. Склад кримінального правопорушення.

Поняття складу кримінального правопорушення і його значення. Співвідношення понять кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

Елементи складу кримінального правопорушення, їх зміст, органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу кримінального правопорушення, їх ознаки.

Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення як: конститутивних ознак; кваліфікуючих ознак; обставин, що обтяжують покарання.

Види складів кримінальних правопорушень залежно від їх тяжкості: прості, кваліфіковані, особливо кваліфіковані, привілейовані.

Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінального правопорушення.

Тема 6. Об'єкт і предмет кримінального правопорушення.

Поняття об'єкта кримінального правопорушення. Значення об'єкта кримінального правопорушення в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпеки кримінального правопорушення і його кваліфікації.

Суспільні відносини як об'єкт кримінального правопорушення. Об'єкт кримінального правопорушення і об'єкту кримінально-правової охорони. Структура суспільних відносин: суб'єкти, соціальний зв'язок між ними, предмет суспільних відносин

Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення. Загальний об'єкт кримінального правопорушення. Родовий (спеціальний, груповий) об'єкт кримінального правопорушення. Безпосередній (конкретний) об'єкт кримінального правопорушення, їх значення.

Основний (головний) і додатковий безпосередні об'єкти.

Поняття предмету кримінального правопорушення та його місце в структурі складу кримінального правопорушення. Відмінність предмета кримінального правопорушення від об'єкта кримінального правопорушення.

Поняття потерпілого від кримінального правопорушення та його кримінально-правове значення. Проблеми подальшого розвитку вчення про об'єкт кримінального правопорушення.

Тема 7. Об'єктивна сторона з кримінального правопорушення.

Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки складу кримінального правопорушення, які характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні. Значення об'єктивної сторони для оцінки суспільної небезпеки, кваліфікації кримінального правопорушення, а також відокремлення одного складу кримінального правопорушення від іншого.

Суспільно небезпечна дія чи бездіяльність (діяння) як зовнішні акти поведінки людей, які вчинюються в реальній дійсності.

Поняття та ознаки дії в кримінальному праві. Поняття та ознаки бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за кримінально протиправну бездіяльність. Обов'язок діяти зазначеним чином та наявність можливості виконати обов'язок, який покладено на особу.

Поняття нездоланної сили, фізичного і психічного примусу та їх значення для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння (дію чи бездіяльність).

Суспільне небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення; поняття суспільно небезпечних наслідків, їх види та значення в кримінальному праві. кримінального правопорушення Кримінальні правопорушення з матеріальними та формальними складами: значення такого поділу.

Причинний зв'язок в кримінальному праві та його значення. Вирішення питання про причинний зв'язок між дією чи бездіяльністю і суспільне небезпечним наслідком у науці кримінального права. Об'єктивний характер

причинного зв'язку. Вимоги, що пред'являються до співвідношення діяння та наслідків для встановлення між ними причинного зв'язку.

Поділ причинного зв'язку на необхідний і випадковий, безпосередній і опосередкований причинний зв'язок та ін.

Встановлення причинного зв'язку при наявності так званих особливих умов з боку потерпілого. Особливості причинного зв'язку при кримінально протиправній бездіяльності.

Спосіб, засоби, обставини, місце, час вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону кримінального правопорушення; їх значення. Спосіб, засоби, обставини, місце, час вчинення кримінального правопорушення як конститутивні (конструктивні) ознаки конкретного кримінального правопорушення; як кваліфікуючі ознаки; як обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Тема 8. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Поняття суб'єкта кримінального правопорушення в кримінальному праві. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Загальний і спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення в кримінальному праві. Ознаки та види спеціального суб'єкта, його значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Суб'єкт кримінального правопорушення та особа правопорушника.

Проблема визнання юридичних осіб суб'єктами окремих кримінальних правопорушень.

Загальний та знижений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних даних, що його підтверджують. Критерії встановлення в законі зниженого віку кримінальної відповідальності

Кримінальне правопорушення, за вчинення якого в кримінальному законі встановлено знижений вік кримінальної відповідальності.

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Поняття осудності та її значення, формула неосудності і її види. Формула неосудності за чинним КК України.

Поняття неосудності за кримінальним правом. Критерії неосудності: медичний (біологічний) і юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності: хронічна душевна хвороба, тимчасовий розлад душевної діяльності, слабоумство, інший хворобливий стан (розлад психіки). Значення медичного критерію для визнання особи неосудною.

Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення. Значення юридичного критерію неосудності. Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності. Наслідки визнання особи неосудною.

Кримінальна відповідальність обмежено осудних осіб (ст. 20 КК України).

Застосування примусових заходів медичного характеру до неосудних осіб, що скоїли суспільно-небезпечне діяння.

Обмежена осудність як підстава застосування примусових заходів медичного характеру.

Кримінальна відповідальність за кримінальне правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.

Тема 9. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні. Поняття вини і її значення. Неприпустимість об'єктивного ставлення. Форми вини в кримінальному праві, їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення і призначення покарання.

Умисел і його види. Поняття прямого і непрямого умислу, їх інтелектуальні і вольові моменти (ознаки).

Відміна непрямого умислу від прямого.

Умисел в кримінальних правопорушеннях з формальним складом. Спеціальні види умислу, їх характеристика і значення.

Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Значення мотиву і мети як: конститутивних ознак кримінального правопорушення; кваліфікуючих ознак; обставин, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Необережність і її види. Значення боротьби з необережними кримінальними правопорушеннями.

Кримінально-протиправна самовпевненість та її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмежування від непрямого умислу. Кримінально протиправна недбалість та її об'єктивний і суб'єктивний критерії, їх значення.

Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільне небезпечних наслідків, його відміна від кримінально протиправної недбалості.

Подвійна, складна (змішана) форма вини і її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Поняття та види помилок в кримінальному праві. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність, фактична помилка, її види і вплив на вирішення питання про кримінальну відповідальність. Випадки, які приєднуються до помилок, і помилка щодо особи; відхилення дії чи удару.

Тема 10. Стадії вчинення кримінального правопорушення.

Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення за чинним законодавством.

Готування до кримінального правопорушення, його поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Види готування до кримінального правопорушення.

Відмежування готування до кримінального правопорушення відмінність від виявлення наміру. Відповідальність за готування до кримінального правопорушення за КК України.

Замах на кримінальне правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт та замах непридатними засобами. Значення такого поділу. Відмежування замаху від готування до кримінального правопорушення.

Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення в залежності від особливостей конструкції складу кримінального правопорушення.

Підстави кримінальної відповідальності за готування та замах на кримінальне правопорушення. Кваліфікація готування та замаху на кримінальне правопорушення. Обставини, які належить враховувати при призначенні покарання за готування та замах на кримінальне правопорушення.

Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні, її поняття та ознаки.

Стадії вчинення кримінального правопорушення, на яких можлива добровільна відмова.

Питання про добровільну відмову на стадії закінченого замаху на кримінальне правопорушення.

Підстави усунення кримінальної відповідальності за добровільну відмову від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Наслідки добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця та їх значення.

Діяльне каяття при вчиненні кримінального правопорушення. Відмінність діяльного каяття від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Тема 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні.

Поняття і значення співучасті в кримінальному правопорушенні, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Спільна участь осіб в вчиненні кримінального правопорушення. Зміст цієї ознаки.

Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників. Особливості інтелектуального моменту умислу співучасників. Питання про можливість одностороннього суб'єктивного зв'язку між співучасниками. Вольовий момент умислу співучасників. Питання про можливість співучасті у кримінальних правопорушеннях, які вчинені з необережності. Відмежування співучасті від «необережного спричинення». Значення мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення в співучасті.

Види співучасників та їх визначення в КК України. Виконавець та співвиконавець кримінального правопорушення. Організатор кримінального правопорушення. Підбурювач до кримінального правопорушення. Способи

підбурювання. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки підбурювання. Посібник кримінального правопорушення. Види пособництва. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки пособництва. Відмежування: пособництва від підбурювання.

Причетність до кримінального правопорушення. Види причетності: переховування, недонесення, потурання (ч. 6, 7 ст. 27 КК України). Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

Форми співучасті. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою та злочинною організацією.

Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця.

Відповідальність та кваліфікація дій співучасників при різних формах співучасті. Кримінальна відповідальність організаторів та учасників організованої групи і злочинної організації.

Призначення покарання співучасникам.

Спеціальні питання відповідальності співучасників. Посереднє виконавство (виконання). Співучасть в кримінальному правопорушенні із спеціальним суб'єктом. Провокація кримінального правопорушення.

Екссес виконавця. Види екссесу виконавця. Кваліфікація дій співучасників при екссесі. Невдале підбурювання та пособництво.

Добровільна відмова співучасників. Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця.

Особливості добровільної відмови підбурювача та пособника.

Тема 12. Множинність кримінальних правопорушень.

Поняття множинності кримінальних правопорушень. Соціальна та юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень та її значення.

Одиничне кримінальне правопорушення як структурний елементи множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних кримінальних правопорушень: прості та ускладнені одиничні (триваючі, продовжувані та складні (складові)).

Види множини кримінальних правопорушень. Повторність кримінальних правопорушень та її ознаки.

Види повторності: повторність кримінальних правопорушень, яка не пов'язана з засудженням (фактична повторність) та повторність кримінальних правопорушень, яка пов'язана з засудженням (рецидив). Види фактичної повторності: повторність тотожних, однорідних та різнорідних кримінальних правопорушень.

Повторність та реальна сукупність кримінальних правопорушень. Значення повторності для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання.

Сукупність кримінальних правопорушень та їх ознаки.

Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна та реальна сукупність.

Відмежування ідеальної сукупності від одиничного кримінального правопорушення. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції норм. Кваліфікація кримінальних правопорушень при ідеальній та реальній сукупності. Значення сукупності кримінальних правопорушень для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання.

Рецидив кримінального правопорушення, його ознаки. Види рецидиву: загальний та спеціальний, простий та складний (багаторазовий); пенітенціарний. Значення рецидиву для кваліфікації кримінального правопорушення і для призначення покарання.

Тема 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Поняття і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Обставини, які передбачені КК України та іншими законодавчими актами.

Поняття необхідної оборони. Правова оцінка заподіяння (завдання) шкоди при так званій «передчасній» і «запізній» обороні. Оцінка використання зброї та інших пристосувань, які вживаються для захисту від посягання.

Завдання шкоди при необхідній обороні тому, хто посягає. Мета необхідної оборони – захист від суспільно небезпечних посягань. Співрозмірність необхідної оборони.

Враховання суб'єктивного ставлення особи, що захищається, до заподіяння шкоди. Оцінка стану сильного душевного хвилювання, викликаного суспільно-небезпечним нападом.

Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони. Його поняття і ознаки.

Відповідальність за ексцес оборони. Уявна оборона. Диференціація відповідальності при уявній обороні.

Підстави і ознаки затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Вимушений характер завдання шкоди правопорушнику при його затриманні. Відповідність завдання шкоди при затриманні безпеці вчиненого посягання і обставинам затримання правопорушника. Враховання суб'єктивного ставлення затриманої особи до шкоди, яка була завдана.

Відповідальність за заподіяння шкоди, яка не була необхідною для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.

Підстави і ознаки крайньої необхідності. Загрожуючи безпека і неможливість її усунення інакше як шляхом завдання шкоди – підстави крайньої необхідності.

Джерела безпеки. Завдання шкоди інтересам так званих «третьох осіб».

Вимушеність завдання шкоди в стані крайньої необхідності.

Об'єктивні ознаки крайньої необхідності. Характер дій в стані крайньої необхідності. Своєчасність крайньої необхідності. Межі завдання шкоди в стані крайньої необхідності.

Враховання суб'єктивного ставлення особи до шкоди, яка заподіюється в стані крайньої необхідності. Відповідальність за заподіяння шкоди більш значної, ніж відвернута при крайній необхідності.

Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони і затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.

Фізичний або психічний примус. Поняття та зміст цих обставин. Умови, за яких є наявною та за яких виключається кримінальна протиправність діяння, скоєного внаслідок фізичного або психічного примусу.

Виконання наказу або розпорядження. Поняття, зміст та правове значення цих обставин. Умови, які виключають кримінальну протиправність діяння внаслідок виконання наказу чи розпорядження. Кримінальна відповідальність за вчинення умисного кримінального правопорушення під час виконання явно незаконного наказу або розпорядження.

Діяння, пов'язане з ризиком. Поняття виправданого ризику та його зміст. Умови, при наявності яких ризик є виправданим. Відповідальність за невинуватий ризик.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності. Умови звільнення від відповідальності за вимушене заподіяння шкоди та умови.

Тема 14. Звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття і значення звільнення від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Поняття, умови, правові наслідки.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Умови такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки.

Звільнення від кримінальної відповідальності внаслідок закінчення строків давності, розміри цих строків та їх обчислення. Перерва та припинення перебігу строків давності. Застосування строків давності у справах про кримінальні правопорушення, за які може бути призначене довічне позбавлення волі, а також про кримінальні правопорушення проти миру та безпеки людства.

Тема 15. Покарання та його види.

Поняття та ознаки покарання за кримінальним правом. Відмінність від інших заходів кримінально-правового характеру.

Кара як ознака покарання. Елементи кари. Соціальна природа покарання.

Мета покарання. Питання про мету покарання в історії кримінального законодавства України та в науці кримінального права. Виправлення засуджених

як мета покарання. Загальне та спеціальне попередження. Питання про відновлення соціальної справедливості як мету покарання.

Система та види покарань. Поняття, ознаки та значення системи покарань за кримінальним правом. Система покарань в історії кримінального права та за чинним кримінальним законодавством України. Проблеми удосконалення системи покарань.

Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання; безстрокові, строкові, та непов'язані з встановленням строків: загальні та спеціальні. Покарання, які пов'язані з виправно-трудоим впливом на засудженого.

Характеристика окремих видів покарань за чинним кримінальним законодавством України.

Штраф як вид покарання. Поняття штрафу, його розміри та порядок призначення як основного та додаткового покарання. Заміна штрафу іншими видами покарань. Наслідки злісного ухилення від сплати штрафу.

Позбавлення військових, спеціальних звань, рангу або кваліфікаційного класу за кримінальним правом. Підстави та порядок призначення додаткового покарання у вигляді позбавлення військового та спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як вид покарання. Підстави, порядок та строки призначення цього виду покарання. Порядок призначення позбавлення права займати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткового покарання. Обчислення строків виконання цього виду покарання за умов приєднання його як додаткової міри до різних видів основних покарань. Наслідки ухилення від виконання цього виду покарання.

Громадські роботи. Поняття та зміст громадських робіт. Строки і порядок їх застосування. Наслідки злісного ухилення від відбуття громадських робіт. Особи, яким цей вид покарання не може бути призначений.

Виправні роботи без позбавлення волі як вид покарання. Зміст цього виду покарання, його строки та види. Підстави та порядок зарахування до трудового стажу засудженого строку відбутих ним виправних робіт. Умови заміни виправних робіт без позбавлення волі іншими видами покарань. Наслідки ухилення засудженого від відбування виправних робіт.

Службове обмеження для військовослужбовців. Умови та підстави застосування та скасування. Грошове стягнення як компонент даного виду покарання та його розміри. Вплив службового обмеження на підвищення у посаді, військовому званні та на строк вислуги років для присвоєння чергового військового звання.

Конфіскація майна як вид покарання. Ст. 41 Конституції України про конфіскацію майна. Поняття, сутність конфіскації майна, її види. Підстави та порядок призначення конфіскації майна. Майно, яке не підлягає конфіскації. Відмінність конфіскації майна як виду покарання від спеціальної конфіскації. Задоволення майнових претензій за рахунок конфіскованого майна.

Арешт як кримінальне покарання. Поняття і зміст арешту, строки і порядок його застосування. Особи, до яких арешт як вид кримінального покарання не може бути призначений.

Обмеження волі. Поняття, зміст і умови застосування обмеження волі. Строки і порядок застосування обмеження волі. Наслідки злісного ухилення від відбування покарання у вигляді обмеження волі. Особи, яким цей вид покарання не може бути призначений.

Направлення військовослужбовців, які вчинили кримінальне правопорушення, в дисциплінарний батальйон. Підстави, порядок та строки призначення цих видів покарань. Особи, які не можуть бути направлені до дисциплінарного батальйону.

Позбавлення волі в історії кримінального права і за чинним кримінальним законодавством України. Поняття, види та строки позбавлення волі. Проблема тривалих та коротких строків позбавлення волі.

Довічне позбавлення волі. Поняття та зміст довічного позбавлення волі. Категорія осіб, до яких не може бути призначене це покарання.

Тема 16. Призначення покарання.

Загальні начала призначення покарання за кримінальним правом України.

Призначення покарання в межах, встановлених статтею (санкцією статті) закону, яка передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення. Значення положень Загальної частини кримінального законодавства для призначення покарання. Урахування при призначенні покарання характеру та ступеню суспільної небезпеки вчиненого кримінального правопорушення, особи винного і обставин справи, що пом'якшують та обтяжують відповідальність.

Роль правосвідомості при призначенні покарання та значення індивідуалізації покарання для досягнення його цілей.

Загальна характеристика та значення для призначення покарання обставин, що пом'якшують відповідальність. Види пом'якшуючих та обтяжуючих відповідальність обставин. Їх характеристика та класифікація. Межі урахування судом при призначенні покарання обставин, що пом'якшують та обтяжують відповідальність.

Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення. Врахування обставин, в силу яких кримінальне правопорушення не було доведено до кінця.

Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Вплив характеру та ступеня фактичної участі особи у вчиненні кримінального правопорушення на вид та строки покарання.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.

Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання.

Підстави та порядок призначення судом більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання нижче від найнижчої межі,

передбаченої законом за дане кримінальне правопорушення. Перехід до іншого, більш м'якого виду покарання. Особливості застосування норми про призначення більш м'якого покарання до додаткових покарань.

Призначення покарання при вчиненні кількох кримінальних правопорушень – за сукупністю кримінальних правопорушень.

Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання за окремі кримінальні правопорушення, які входять в сукупність кримінальних правопорушень. Призначення остаточного (загального) покарання за сукупністю шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим. Призначення остаточного покарання за сукупністю шляхом повного чи часткового складання.

Межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, якщо хоча б один з них є умисним тяжким або особливо тяжким, або якщо хоча б за один із вчинених кримінальних правопорушень призначено довічне позбавлення волі. Порядок призначення, за сукупністю кримінальних правопорушень додаткових покарань. Особливості призначення за сукупністю кримінальних правопорушень різнорідних (різновидних) основних та додаткових покарань.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень за ч. 4 ст. 70 КК України.

Призначення покарання за кількома вироками – за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Межі застосування повного чи часткового складання покарань за сукупністю вироків, коли хоча б одне кримінальне правопорушення є особливо тяжким, а також коли має місце покарання у виді довічного позбавлення волі.

Порядок призначення за сукупністю вироків додаткових покарань. Можливість використання поглинання покарань за сукупністю вироків. Особливості (порядок) призначення різнорідних (різновидних) основних та додаткових покарань за сукупністю вироків.

Порядок призначення покарань при одночасному збігу сукупності кримінальних правопорушень та сукупності вироків. Відмінність правил призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків.

Зарахування попереднього ув'язнення до строку покарання призначеного судом. Зарахування попереднього ув'язнення при призначенні видів покарання.

Тема 17. Звільнення від покарання та його відбування.

Поняття та види звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від покарання особи, яка перестала бути суспільне небезпечною (ч. 4 ст. 74 КК України).

Звільнення від відбування покарання за діяння, караність яких усунута законом (ч. 4 ст. 74 КК України).

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Поняття, юридична природа та види. Іспитовий строк, його тривалість та значення. Обов'язки, які

покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

Давність виконання обвинувального вироку. Строки давності та їх обчислення. Зупинка перебігу давності, обчислення строків давності при зупиненні. Перерва давності. Обчислення строків при перерв давності. Питання про застосування давності до осіб, які засуджені до довічного ув'язнення. Незастосування давності до осіб, які винні у вчиненні кримінальних правопорушень проти миру та безпеки людства..

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання: поняття та значення. Підстави та умови умовно-дострокового звільнення. Види покарань, при відбуванні яких можливе умовно-дострокове звільнення. Роль громадськості в нагляді за умовно-достроково звільненими. Правові наслідки умовно-дострокового звільнення.

Заміна не відбутої частини покарання більш м'яким: поняття і значення. Умови, підстави та порядок такої заміни. Участь громадськості в нагляді за особами, яким призначене покарання замінено більш м'яким видом.

Правові наслідки заміни покарання. Відміна заміни покарання від умовно-дострокового звільнення від відбування покарання. Категорії засуджених, до яких не застосовується умовно-дострокове звільнення від покарання та заміна покарання більш м'яким.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.

Звільнення від відбування покарання за хворобою.

Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування.

Тема 18. Судимість. Погашення і зняття судимості.

Поняття та кримінально-правове значення судимості. Погашення та зняття судимості як форми припинення стану судимості та умови його застосування. Обчислення строків погашення судимості.

Зняття судимості. Відміна зняття судимості від погашення судимості.

Тема 19. Обмежувальні заходи. Інші заходи кримінально-правового характеру.

Поняття примусових заходів медичного характеру. Підстави та мета їх застосування. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

Види примусових заходів медичного характеру та критерії їх призначення. Продовження, заміна або припинення примусових заходів медичного характеру. Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру до строку покарання.

Примусове лікування осіб, які вчинили кримінальне правопорушення та мають хворобу, що становить небезпеку для життя інших осіб.

Зміст обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство
Класифікація обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.

Заборона перебувати в місці спільного проживання з особою, яка постраждала від домашнього насильства як обмежувальний захід.

Обмеження спілкування з дитиною у разі, якщо домашнє насильство вчинено стосовно дитини або у її присутності як обмежувальний захід.

Заборона наближатися на визначену відстань до місця, де особа, яка постраждала від домашнього насильства, може постійно чи тимчасово проживати, тимчасово чи систематично перебувати у зв'язку з роботою, навчанням, лікуванням чи з інших причин як обмежувальний захід.

Заборона листування, телефонних переговорів з особою, яка постраждала від домашнього насильства, інших контактів через засоби зв'язку чи електронних комунікацій особисто або через третіх осіб як обмежувальний захід.

Направлення для проходження програми для кривдників або пробачійної програми як обмежувальний захід.

Категорія осіб, до яких застосовуються обмежувальні заходи.

Строки застосування обмежувальних заходів.

Контроль за поведінкою засуджених, до яких застосовано обмежувальні заходи.

Тема 20. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх як прояв гуманізму кримінального законодавства України.

Особливості призначення покарання неповнолітнім.

Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх.

Призначення позбавлення волі неповнолітнім: строки позбавлення волі.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Підстави такого звільнення.

Заміна кримінального покарання примусовими заходами виховного характеру. Підстави заміни. Види примусових заходів виховного характеру.

Звільнення від кримінальної відповідальності і покарання у зв'язку із закінченням строків давності. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Погашення та зняття судимості.

Тема 21. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Підстави застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-

правового характеру юридичних осіб. Підстави для звільнення юридичних осіб від заходів кримінально-правового характеру.

Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб: 1) штраф; 2) конфіскація майна; 3) ліквідація.

Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень.

Тема 22. Основні положення Загальної частини кримінального законодавства зарубіжних країн.

Загальна характеристика кримінального законодавства країн, які входять до СНД. Кримінальне законодавство розвинутих зарубіжних країн: Англії, США, Німеччини, Японії. Англо-американська і континентальна (франко-німецька) системи кримінального права. Реформи кримінального законодавства, які здійснюються в останні десятиліття у деяких зарубіжних розвинутих державах.

Основні інститути Загальної частини кримінального права зарубіжних країн.

Поняття кримінального правопорушення. Класифікація кримінальних правопорушень. Вина та її форми. Неосудність. Замах на кримінальне правопорушення. Співучасть. Обставини, які виключають кримінальну протиправність діння. Система кримінальних покарань. Заходи безпеки. Умовне засудження. Звільнення від покарання.

Наука кримінального права. Виникнення та основні етапи розвитку науки кримінального права. Глосатори (італійська школа), середньовічні доктрини кримінального права (Німеччина, Італія, Франція, Голландія). Просвітницько-гуманістичний напрям в науці кримінального права (Монтеск'є, Бекарія, Воль та ін.). Класична школа кримінального права: її виникнення, сутність, етапи розвитку. Французький, німецький та російський напрями класичної школи кримінального права (Рост, Фейербах, Грольман, Таганцев, Сергеевський). Значення класичної школи кримінального права, її вплив на кримінальне законодавство та на правозастосування.

Виникнення антропологічної школи кримінального права та її подальша еволюція. Основні погляди антропологів (Ломброзо, Фері, Гарофло) та їх вплив на науку кримінального права.

Виникнення соціологічної школи кримінального права та її подальша еволюція. Поширення поглядів цієї школи в Європі, Росії, Латинській Америці. Основні погляди соціологів (Ліст, Ван-Гамель, Принс, Гард, Фойницький, Чубинський та ін.). Вплив соціологічної школи на кримінальне законодавство в кінці XIX та XX століть.

Міжнародна спілка криміналістів та її з'їзди (1889-1915 р.р.). Формування змішаних (інтегрованих) напрямків в науці кримінального права.

Розвиток науки кримінального права у другій половині XX століття. Новий соціальний захист. Фінальна теорія кримінального права. Нормативізм. Неоантропология. Оцінка цих напрямків.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Тема 1. Поняття, система і значення Особливої частини кримінального права. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень.

Поняття Особливої частини кримінального права та її значення. Співвідношення Загальної і Особливої частин кримінального права. Система Особливої частини кримінального законодавства України. Роль науки кримінального права в розкритті змісту норм Особливої частини кримінального права, вирішенні питань правильної кваліфікації. Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень. Склад кримінального правопорушення – правова модель і юридична підстава кваліфікації кримінальних правопорушень. Формула кваліфікації кримінальних правопорушень і формулювання звинувачення.

Тема 2. Злочини проти основ національної безпеки України.

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти основ національної безпеки України. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Посягання на територіальну цілісність і недоторканість України. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Державна зрада. Колабораційна діяльність. Пособництво державі-агресору. Посягання на життя державного чи громадського діяча. Диверсія. Шпигунство. Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану.

Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Життя як об'єкт кримінально-правової охорони. Поняття вбивства та його види. Доведення до самогубства. Погроза вбивством. Кримінальні правопорушення проти здоров'я особи. Здоров'я людини як об'єкт кримінально-правової охорони. Поняття й види тілесних ушкоджень. Ступінь тяжкості тілесних ушкоджень. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень. Побой і мордування. Каткування. Домашнє насильство. Зараження венеричною хворобою. Незаконне проведення абортів або стерилізації. Незаконне розголошення лікарської таємниці. Кримінальні правопорушення, що ставлять в небезпеку життя чи здоров'я особи. Залишення в небезпеці. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.

Тема 4. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Насильницьке зникнення. Захоплення заручників. Торгівля людьми. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Примушування до шлюбу.

Тема 5. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності особи. Зґвалтування. Сексуальне насильство, відмінність цього кримінального правопорушення від зґвалтування. Примушування до вступу в статевий зв'язок. Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Розбещення неповнолітніх. Домагання дитини для сексуальних цілей.

Тема 6. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини й громадянина.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав й свобод людини й громадянина. Проблема місця норм, що передбачають відповідальність за посягання на виборчі, трудові та інші особисті права у системі Особливої частини кримінального права. Кримінальні правопорушення у сфері реалізації виборчих та інших політичних прав громадян. Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками. Кримінальні правопорушення у сфері реалізації особистих прав громадян. Порушення недоторканості житла громадян. Порушення права на отримання освіти. Порушення права на безоплатну медичну допомогу. Кримінальні правопорушення проти сім'ї. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Кримінальні правопорушення у сфері реалізації права на працю. Грубе порушення законодавства про працю. Грубе порушення угоди про працю. Кримінальні правопорушення проти релігії. Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів.

Тема 7. Кримінальні правопорушення проти власності.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти власності. Об'єкт і предмет кримінальних правопорушень проти власності. Корисливі кримінальні правопорушення проти власності з ознаками

викрадення. Крадіжка, поняття й ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень. Грабіж. Розбій. Вимагання. Шахрайство. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво.

Тема 8. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Протидія законній господарській діяльності. Незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей. Порушення порядку здійснення заготівлі металобрухту та операцій з металобрухтом. Доведення до банкрутства. Шахрайство з фінансовими ресурсами. Кримінальні правопорушення у сфері промислового виробництва. Умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції. Кримінальні правопорушення у сфері фінансової діяльності. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Кримінальні правопорушення у сфері економічних інтересів держави. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, що існують у паперовій формі, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів. Контрабанда культурних цінностей та зброї. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги. Легалізація (відмивання) майна, одержаного кримінально протиправним шляхом. Кримінальні правопорушення у сфері приватизації. Кримінальні правопорушення у сфері вільного здійснення господарської діяльності. Значення правильної кваліфікації господарських кримінальних правопорушень у діяльності органів Національної поліції.

Тема 9. Кримінальні правопорушення проти довкілля.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти довкілля. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку екологічної безпеки. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку раціонального використання водних об'єктів атмосферного повітря. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання землі та її надр. Незаконне видобування, збут, придбання, передача, пересилання, перевезення, переробка бурштину. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання рослинного світу. Незаконна порубка або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу. Порушення законодавства про захист рослин. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання тваринного світу. Незаконне полювання. Незаконне заняття рибним, звіриним

або іншим водним добувним промислом. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду.

Тема 10. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з метою залякування населення і органів влади. Терористичний акт. Фінансування тероризму. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з використанням організованих форм посягань. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній. Організація, сприяння у проведенні або участі у злочинному зібранні (сходці). Звернення за застосуванням злочинного впливу. Встановлення або поширення злочинного впливу. Бандитизм. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з порушенням правил поведіння із загально-небезпечними речовинами, матеріалами та предметами. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконне поведіння зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Об'єктивна сторона цього кримінального правопорушення. Умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства.

Тема 11. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва. Кримінальні правопорушення, що порушують встановлені умови охорони праці. Порушення вимог законодавства про охорону праці. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпечністю. Кримінальні правопорушення, що становлять підвищену небезпечність виробництва. Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки. Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд.

Тема 12. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку водіння транспорту. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують

транспортними засобами. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння. Незаконне заволодіння транспортним засобом. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку забезпечення функціонування транспорту. Випуск в експлуатацію технічно-несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Порушення чинних на транспорті правил. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів.

Тема 13. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку. Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення. Хуліганство. Кримінальні правопорушення проти моральності. Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність. Проведення видовищного заходу сексуального характеру за участю неповнолітньої особи.

Тема 14. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Предмет цих кримінальних правопорушень. Зміст відповідних заохочувальних норм. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Відмінність цього кримінального правопорушення від діяння, передбаченого ст. 309 КК України. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Поняття посівів або вирощування снотворного маку чи конопель. Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам та масовим отруєнням.

Тема 15. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку зберігання таємниці чи конфіденційної інформації. Розголошення державної таємниці. Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку перетинання державного кордону, міжнародних польотів та порядку здійснення міжнародних передач товарів. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї. Незаконне перетинання державного кордону України. Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експертному контролю. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку формування Збройних сил України. Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу. Ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період. Ухилення від військового обліку або навчальних (спеціальних) зборів.

Тема 16. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, та кримінальних правопорушень проти журналістів. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських формувань, окремих громадян, пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів чи з перешкоджанням їх діяльності. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Втручання у діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання спеціальних предметів, що використовуються органами влади. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи

використання підроблених документів, печаток, штампів та бланків. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян, не пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Самоправство. Кримінальні правопорушення проти журналістів.

Тема 17. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мережі мереж електрозв'язку.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї. Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку.

Тема 18. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття неправомірної вигоди. Суб'єкти кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття службової особи, що дається у примітці до ст. 364 КК України. Істотна шкода та тяжкі наслідки в окремих складах кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Зловживання владою або службовим становищем. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Службове підроблення. Декларування недостовірної інформації. Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Службова недбалість. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Незаконне збагачення. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань. Провокація підкупу.

Тема 19. Кримінальні правопорушення проти правосуддя.

Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Примушування давати показання. Порушення права на захист. Втручання в діяльність судових органів. Незаконне втручання в роботу автоматизованих систем в органах та установах системи правосуддя. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Невиконання судового рішення. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення. Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта, спеціаліста чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування. Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості. Злісне ухилення особи від відбування адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі. Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників. Злісна непокоря вимогам адміністрації установи виконання покарань. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Втеча із спеціалізованого лікувального закладу. Порушення правил адміністративного нагляду. Приховування злочину. Втручання в діяльність захисника чи представника особи. Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги. Представництво в суді без повноважень.

Тема 20. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення).

Поняття, загальна характеристика й види військових кримінальних правопорушень. Відмежування військового кримінального правопорушення від дисциплінарного проступку. Непокоря. Невиконання наказу. Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Погроза або насильство щодо начальника. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Дезертирство.

Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Бездіяльність військової влади. Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень. Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Мародерство. Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання нею.

Тема 21. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Кримінальні правопорушення проти миру й безпеки людства. Пропаганда війни. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Геноцид. Екоцид. Найманство. Піратство. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку, що забезпечують дотримання міжнародних договорів та конвенцій. Порушення законів та звичаїв війни. Застосування зброї масового знищення. Кримінальні правопорушення проти осіб та установ, що мають міжнародний захист. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни.

Тема 22. Основні положення Особливої частини кримінального законодавства зарубіжних країн.

Загальна характеристика Особливої частини кримінального права зарубіжних країн. Особливості кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи, проти власності, у сфері господарської діяльності, проти громадської безпеки в кримінальному законодавстві зарубіжних країн. Кримінальне законодавство Франції, ФРН, Іспанії, Польщі, Великобританії, США, Австралії.

2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація осіб, які здобувають ступінь вищої освіти бакалавра – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «**Кримінальне право**» здобувач вищої освіти повинен знати:

знати:

- основи методології пізнання кримінально-правових явищ;
- поняття, предмет, завдання і систему кримінального права, його принципи та джерела, а також засади науки кримінального права;
- основні поняття кримінального права;
- положення щодо закону про кримінальну відповідальність, щодо кримінальної відповідальності та її підстав;
- положення щодо кримінального правопорушення та його видів;
- положення щодо склад кримінального правопорушення, його об'єктивних і суб'єктивних ознак;
- положення щодо стадій вчинення кримінального правопорушення, співучасті у кримінальному правопорушенні та множинності кримінальних правопорушень;
- положення щодо обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння;
- положення щодо звільнення від кримінальної відповідальності;
- теоретичні основи та правила кваліфікації кримінальних правопорушень;
- особливості кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень;
- ознаки відмежування суміжних складів кримінальних правопорушень;
- основні положення слідчої та судової практики щодо особливостей кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень.
- положення щодо покарання та його видів, призначення покарання, а також звільнення від покарання та його відбування;
- положення щодо судимості;
- положення щодо інших заходів кримінально-правового характеру;

- положення щодо особливостей кримінальної відповідальності неповнолітніх;
- положення щодо основних положень кримінального законодавства зарубіжних країн;
- положення щодо окремих груп кримінальних правопорушень та їх окремих видів, що передбачені Особливою частиною Кримінального кодексу України, особливості їх об'єктивних і суб'єктивних ознак, кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих обставин, покарання, а також щодо змісту заохочувальних і роз'яснювальних норм.

вміти:

- вільно володіти основними категоріями і поняттями кримінального права, правильно тлумачити норми чинного Кримінального кодексу України та застосувати їх у процесі кваліфікації кримінальних правопорушень;
- орієнтуватися у джерелах кримінального права, зокрема в актах судових органів (Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України, Верховного суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ);
- кваліфікувати окремі види кримінальних правопорушень;
- правильно застосовувати кримінально-правові норми в процесі кваліфікації кримінальних правопорушень;
- встановлювати причини і умови, які сприяли вчиненню кримінальних правопорушень та правопорушень;
- розмежовувати адміністративні правопорушення від кримінальних правопорушень;
- розмежовувати суміжні кримінально-правові посягання за відповідними ознаками складу кримінальні правопорушення;
- використовувати понятійно-категоріальний апарат кримінального права для вирішення правових проблем у різних сферах суспільного життя;
- застосувати теоретичні та практичні знання щодо особливостей кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень для високопрофесійного виконання службових обов'язків працівників Національної поліції, в процесі правозастосовної діяльності;
- розуміти сутність кримінального правопорушення й покарання, а також пов'язаних з ними інститутів;
- орієнтуватися в специфіці різних груп кримінальних правопорушень, передбачених Особливою частиною Кримінального кодексу України, відмежовувати одні кримінальні правопорушення від інших на підставі різних критеріїв.

3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти після завершення навчання фахівців за ступенем вищої освіти бакалавра за спеціальністю 081 «Право».

Атестація здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра Національної академії внутрішніх справ здійснюється відповідно до Законів України «Про вищу освіту» та «Про освіту», стандартів вищої освіти, інших нормативних актів України з питань освіти, Статуту Національної академії внутрішніх справ.

Атестація здобувачів вищої освіти в Національній академії внутрішніх справ проводиться за акредитованими спеціальностями та завершується врученням документів про вищу освіту. Детальний опис та проведення атестації прописано у «Положенні про екзаменаційну комісію в Національній академії внутрішніх справ».

До проходження атестації допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі вимоги навчального плану.

У випадку неявки здобувача вищої освіти на засідання екзаменаційної комісії з поважних причин, підтверджених відповідними документами, для складання однієї навчальної дисципліни за рішенням Голови екзаменаційної комісії, атестація може бути перенесена на іншу дату, але в межах затвердженого розкладу роботи екзаменаційної комісії.

Атестація проводиться на відкритому засіданні комісії за участю не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії.

Тривалість атестації не повинна перевищувати 6 академічних годин на день для однієї групи.

За структурою екзаменаційний білет містить два питання теоретичних – почергово на вибір із кожної навчальної дисципліни, яка винесена на атестацію, а також одне практичне завдання.

Кількість екзаменаційних білетів для усного екзамену перевищує кількість осіб, що навчаються у навчальній групі не менше, ніж на 5.

Під час складання атестації здобувач вищої освіти представляється членам комісії, самостійно бере білет, спеціальний аркуш усної відповіді та готується до відповіді. Час для підготовки – до 20 хвилин. На спеціальному аркуші усної відповіді здобувачу вищої освіти необхідно написати прізвище та ініціали здобувача вищої освіти, який проходить атестацію, номер білету, відповіді на питання та після завершення написання відповіді поставити особистий підпис. Після підготовки здобувач вищої освіти в усній формі дає відповіді на теоретичні питання, що містяться в білеті. По завершенню відповіді на теоретичні питання спеціальний аркуш усної відповіді із записами передається секретарю екзаменаційної комісії. Заключним етапом атестації є оцінювання членами комісії відповідей на питання у білеті та підведення підсумку.

Оцінку за відповідь на питання білету екзамену виставляє кожен член комісії. Підсумкова оцінка атестації визначається як середня з оцінок за кожен вид екзаменаційних завдань (якщо інше не визначене програмою екзамену).

Рішення екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених при складанні екзамену приймається на закритому засіданні комісії, відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні. За однакової кількості голосів голос Голови екзаменаційної комісії є вирішальним.

Якщо відповідь здобувача вищої освіти на екзамені не відповідає вимогам рівня атестації екзаменаційна комісія ухвалює рішення про те, що здобувач не пройшов атестацію і у протоколі засідання екзаменаційної комісії йому проставляється оцінка «незадовільно» (0–59 балів (FX, F)).

У випадку, якщо здобувач не з'явився на засідання екзаменаційної комісії для складання атестації, у протоколі зазначається, що він «неатестований у зв'язку із неприбуттям» на засіданні.

Результати атестації визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно» відповідно до визначених критеріїв. Результати атестації оголошуються у цей же день після оформлення протоколу засідання комісії. Присутність здобувачів на оголошенні результатів атестації є обов'язковою.

Рішення комісії про оцінку знань, виявлених при проведенні атестації, а також про присвоєння випускнику відповідного ступеня вищої освіти та видання йому державного документа про освіту приймається комісією на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, котрі брали участь в засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови є вирішальним.

Здобувачі вищої освіти, які запізнилися на атестацію письмово звертаються до Голови екзаменаційної комісії про можливість складання атестації у день атестації чи наступного дня (за умови роботи цієї ж комісії) до пишуть. Рішення про можливість складання екзамену приймається Головою.

Отримання здобувачем вищої освіти незадовільної оцінки не позбавляє його права продовжувати складання екзаменів з інших дисциплін.

Усі засідання комісії протоколюються. У протокол вносяться оцінки, одержані на атестації, записуються додаткові запитання, що ставились здобувачу, особливі думки членів комісії.

Протокол підписують голова та члени комісії, які брали участь у засіданні.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Екзаменаційні білети охоплюють зміст програм навчальних дисциплін «Кримінальне право», що забезпечує можливість перевірки всіх рівнів компетентностей здобувачів вищої освіти під час проведення екзамену.

Теоретичні питання забезпечують виявлення фундаментальності, міждисциплінарності отриманих знань, рівень оволодіння основними поняттями, вміння використовувати категоріальний апарат, глибину розуміння проблеми. Практичне завдання (задача) забезпечує виявлення вміння вирішувати типові завдання, що можуть виникати під час професійної діяльності, здатність логічно пояснювати і аргументовано доводити власну точку зору, можливості аналітичного міркування, вміння робити порівняння та висновки.

Індивідуальна оцінка здобувача вищої освіти виводиться із оцінок за кожне питання білету і визначається з урахуванням повноти розкриття питання, логіки викладення, культури мови, вміння доводити думку та відстоювати власні позиції, впевненості та переконливості, аналітичного міркування, вміння робити порівняння та висновки.

За структурою екзаменаційний білет містить теоретичну частину (оцінювання знань – до 75 % балів) і практичну частину (оцінювання розумінь, здатностей, умінь тощо – до 25 % балів).

Оцінка за виконання практичного завдання здобувачем вищої освіти здійснюється за наступними вимогами:

- вміння аналізувати та оцінювати інформацію про кримінальне правопорушення;
- здатність правильно приймати процесуальні рішення та застосовувати норми законодавства;
- вміння впевнено продемонструвати алгоритм дій під час проведення слідчих (розшукових) або інших процесуальних дій;
- наявність достатніх навичок складання процесуальних документів.

Особиста оцінка за кожне питання білету визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» у відповідності з «Положенням про організацію освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ» та оголошуються в день їх проведення після оформлення протоколу засідання екзаменаційної комісії.

Рівень компетентності та критерії оцінювання	Кількість набраних балів
<p>Високий (творчий): Здобувач вищої освіти під час атестації виявив глибокі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно,</p>	90–100

<p>логічно послідовно дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач та аналізувати достовірність одержаних результатів, допускаючи деякі неточності.</p>	
<p><i>Достатній (конструктивно-варіативний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив міцні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, аргументовано дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи неточності і несуттєві помилки.</p>	85–89
<p><i>Достатній (конструктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив достатні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (неістотні) неточності, достатні вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.</p>	75–84
<p><i>Середній (репродуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив посередні знання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав мало аргументовані відповіді на поставлені питання, які містять істотні неточності, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних задач.</p>	66–74
<p><i>Достатній (репродуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив слабкі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав неточні або мало аргументовані відповіді на поставлені питання, з порушенням послідовності викладення, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи суттєві помилки.</p>	60–65
<p><i>Низький (рецептивно-продуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач (здобувач вищої</p>	35–59

освіти має право на повторний підсумковий контроль).	
<p><i>Низький (непродуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень (здобувач вищої освіти обов'язково повинен повторно вивчити навчальну дисципліну).</p>	1–34

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90–100	відмінно	A	відмінне виконання
85–89	добре	B	вище середнього рівня
75–84		C	загалом хороша робота
66–74	задовільно	D	непогано
60–65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35–59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1–34		F	необхідне повторне вивчення курсу

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

1. Види складів кримінальних правопорушень.
2. Види співучасників. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого при розподілі ролей.
3. Відмінність пособника від виконавця, організатора та підбурювача до кримінального правопорушення.
4. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні.
5. Екссес виконавця: поняття та види.
6. Елементи та ознаки складу кримінального правопорушення.
7. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким.
8. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.
9. Звільнення від відбування покарання з випробуванням.
10. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.
11. Звільнення від кримінальної відповідальності: поняття та види. Підстави та порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності.
12. Звільнення від покарання за хворобою.
13. Кваліфікація кримінального правопорушення, її види. Формула кваліфікації.
14. Класифікація кримінального правопорушення та її практичне значення.
15. Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Кримінальна відповідальність і кримінальне покарання.
16. Кримінальне правопорушення: поняття, ознаки та їх зміст.
17. Кримінально протиправна бездіяльність. Умови кримінальної відповідальності за кримінально протиправну бездіяльність.
18. Кримінально-правові норми. Види диспозицій та санкцій.
19. Малозначність в кримінальному праві.
20. Множинність кримінальних правопорушень: поняття та види. Відмінність множинності кримінального правопорушення від одиничних кримінальних правопорушень.
21. Об'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки. Класифікація об'єктів кримінального правопорушення.
22. Обставини, які пом'якшують та обтяжують покарання.
23. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх.
24. Особливості погашення та зняття судимості у неповнолітніх.
25. Осудність як ознака суб'єкта кримінального правопорушення.
26. Підстави кримінальної відповідальності.

27. Повторність кримінальних правопорушень. Відмінність повторності від рецидиву кримінальних правопорушень.

28. Погашення та зняття судимості.

29. Подвійна, складна (змішана) форма вини та її значення для кваліфікації кримінальних правопорушень.

30. Помилки: види та кримінально-правове значення.

31. Поняття вбивства у кримінальному праві. Види вбивств. Конституційні положення щодо захисту життя, здоров'я, честі і гідності людини.

32. Поняття і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.

33. Поняття і види стадій умисного кримінального правопорушення. Закінчене кримінальне правопорушення. Момент закінчення окремих видів кримінальних правопорушень.

34. Поняття і ознаки замаху на кримінальне правопорушення. Види кримінального правопорушення. Відмінність замаху від готування до кримінального правопорушення і закінченого кримінального правопорушення.

35. Поняття і правові наслідки судимості.

36. Поняття потерпілого від кримінального правопорушення та його кримінально-правове значення.

37. Поняття співучасті у кримінальному правопорушенні та її ознаки.

38. Поняття та види причетності до кримінального правопорушення. Відмінність причетності до кримінального правопорушення від співучасті в кримінальному правопорушенні.

39. Поняття та види умислу в кримінальному праві.

40. Поняття та мета покарання. Система покарань та її кримінально-правове значення.

41. Поняття та ознаки дії у кримінальному праві.

42. Поняття та ознаки суб'єкта кримінального правопорушення.

43. Поняття та принципи кримінального права.

44. Поняття, ознаки та види рецидиву кримінальних правопорушень. Правові наслідки рецидиву кримінальних правопорушень.

45. Поняття, ознаки та значення об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

46. Поняття, ознаки та значення суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

47. Поняття, предмет, метод і джерела кримінального права України.

48. Поняття, функції та значення складу кримінального правопорушення. Співвідношення понять «кримінальне правопорушення» і «склад кримінального правопорушення».

49. Попередня кримінально протиправна діяльність: поняття та види.

50. Примусові заходи виховного характеру: поняття та види, порядок застосування.

51. Примусові заходи медичного характеру в кримінальному праві.
52. Принципи кримінального права.
53. Принципи та загальні засади призначення покарання.
54. Склад кримінального правопорушення: поняття, елементи та ознаки. Співвідношення понять «кримінальне правопорушення» та «склад кримінального правопорушення».
55. Специфічні прояви співучасті у кримінальному правопорушенні.
56. Спеціальна конфіскація як інший захід кримінально-правового характеру.
57. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення та його види.
58. Структура Кримінального кодексу України. Загальна й Особлива частини Кримінального кодексу, їх єдність і взаємозв'язок.
59. Суб'єкт кримінального правопорушення.
60. Судимість: поняття, кримінально-правові наслідки, порядок погашення та зняття.
61. Сукупність кримінальних правопорушень. Правові наслідки сукупності кримінальних правопорушення.
62. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
63. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття та види.
64. Умови правомірності затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.
65. Умови правомірності крайньої необхідності у кримінальному праві. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони.
66. Умови правомірності необхідної оборони у кримінальному праві.
67. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.
68. Форми співучасті у кримінальному правопорушенні. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою, злочинною організацією.
69. Функції кримінального права.
70. Чинність кримінального закону за колом осіб. Вирішення питання про кримінальну відповідальність осіб, які підлягають кримінальній відповідальності за законодавством іноземної держави і перебувають на території України, та виконання вироків, винесених іноземними судами чи міжнародними судовими установами.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

1. Бандитизм (ст. 257 КК України). Відмінність цього кримінального правопорушення від створення, керівництва злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участі в ній (ст. 255 КК України).

2. виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збуту підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів (ст. 199 КК України).

3. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем (ст. 262 КК України).

4. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 308 КК України).

5. Вимагання (ст. 189 КК України). Відмінність вимагання від розбою (ст. 187 КК України).

6. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця (ст. 343 КК України).

7. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 КК України).

8. Грабіж (ст. 186 КК України). Відмінність грабежу від розбою (ст. 187 КК України).

9. Грубе порушення законодавства про працю (ст. 172 КК України).

10. Державна зрада (ст. 111 КК України). Відмінність від шпигунства (ст. 114 КК України).

11. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади (ст. 109 КК України).

12. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК України).

13. Залишення в небезпеці (ст. 135 КК України). Відмінність від ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані (ст. 136 КК України).

14. Зараження венеричною хворобою (ст. 133 КК України).

15. Захоплення заручників (ст. 147 КК України).

16. Зґвалтування (ст. 152 КК України). Відмінність від сексуального насильства (ст. 153 КК України).

17. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України).

18. Катування (ст. 127 КК України). Відмінність від побоїв та мордування (ст. 126 КК України).

19. Контрабанда (ст. 201 КК України).

20. Крадіжка (ст. 185 КК України). Відмінність крадіжки від грабежу (ст. 186 КК України).

21. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (ст. 209 КК України).

22. Масові заворушення (ст. 294 КК України).

23. Домашнє насильство (ст. 126-1 КК України).

24. Найманство (ст. 447 КК України).

25. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів (ст. 264 КК України).

26. Незаконна порубка лісу або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу (ст. 246 КК України).

27. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК України).

28. Незаконне заволодіння транспортними засобами (ст. 289 КК України).

29. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК України).

30. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини (ст. 146 КК України).

31. Незаконне полювання (ст. 248 КК України). Відмінність від незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (ст. 249 КК України).

32. Необережність та її види. Відмінність випадку (казусу) від кримінально протиправної недбалості.

33. Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку (ст. 361 КК України).

34. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст. 342 КК України).

35. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК України).

36. Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача (ст. 157 КК України).

37. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК України).

38. Поняття та система Особливої частини кримінального права.

39. Порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК України).

40. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки (ст. 270 КК України).

41. Порушення недоторканості житла (ст. 162 КК України).

42. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК України).

43. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця (ст. 348 КК України).

44. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України).

45. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги (ст. 201-2 КК України).

46. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України).

47. Примушування давати показання (ст. 373 КК України). Конституційні положення щодо забезпечення доведеності вини у вчиненні кримінального правопорушення.

48. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань (ст. 355 КК України). Відмінність від вимагання (ст. 189 КК України).

49. Приховування злочину (ст. 396 КК України).

50. Причинний зв'язок як ознака об'єктивної сторони.

51. Розбещення неповнолітніх (ст. 156 КК України).

52. Розбій (ст. 187 КК України). Відмінність розбою від бандитизму (ст. 257 КК України).

53. Розголошення державної таємниці (ст. 328 КК України).

54. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво (ст. 197-1 КК України).

55. Службове підроблення (ст. 366 КК України).

56. Терористичний акт (ст. 258 КК України).

57. Торгівля людьми (ст. 149 КК України).

58. Умисне вбивство (ст. 115 КК України).

59. Умисне вбивство з хуліганських мотивів (п. 7 ч. 2 ст. 115 КК України).

Відмежування цього кримінального правопорушення від хуліганства (ст. 296 КК України)

60. Умисне вбивство, вчинене на замовлення (п. 7 ч. 2 ст. 115 КК України).

Розмежування цього кримінального правопорушення та умисного вбивства, вчиненого групою осіб за попередньою змовою.

61. Умисне знищення або пошкодження майна (ст. 194 КК України).

62. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст. 122 КК України).

63. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК України). Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, внаслідок якого сталася смерть потерпілого, від умисного вбивства.

64. Умисні вбивства при пом'якшуючих обставинах (ст. 116, 117, 118 КК України).

65. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) (ст. 212 КК України).

66. Факультативні ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та їх кримінально-правове значення.

67. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України (ст. 110-2 КК України).

68. Хуліганство (ст. 296 КК України). Відмінність від групового порушення громадського порядку та від масових заворушень (ст. 294 КК України).

69. Шахрайство (ст. 190 КК України).

70. Шахрайство з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК України).

6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ СИТУАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

Здобувач отримує практичне завдання, у якому викладена навчальна фабула. Відповідно до визначеної ситуації здобувач повинен здійснити кваліфікацію дій осіб.

1. 17-річний програміст за допомогою власного комп'ютера проник до електронної системи розрахунків АТ КБ «Приватбанк» і перевів на свій рахунок в іншому банку чужі 70 тис. грн.

Завдання: Кваліфікуйте дії програміста.

2. О 22 год. 1 травня 2020 р. до одного з автозаправних комплексів «ТНК-ВР», розташованого у м. Києві під'їхав автомобіль ВАЗ 2109, з якого вийшли громадяни Ш. та Я. та попрямували до каси. Л. залишився чекати за кермом автомобіля. Погрожуючи обрізом мисливської рушниць касиру та охоронцю, вони заволоділи грошовими коштами у сумі 123 тис. гривень. Наступного дня цих осіб було затримано. Під час проведення досудового розслідування було встановлено, що напад готувався протягом двох місяців (була придбана зброя, підозрювані декілька разів приїжджали на місце запланованого кримінального правопорушення).

Завдання: Кваліфікуйте дії Ш., Я. та Л.

3. Уночі С. та Р. пошкодили нафтопровід «Прикарпаттранснафтопродукт» і заволоділи 1 тонною пального. Внаслідок пошкодження нафтопроводу було забруднено значну територію земель 18 тонами пального.

Завдання: Кваліфікуйте дії С. і Р.

4. К. знаходячись в стані сп'яніння зрубав три ялинки в Голосіївському міському парку м. Києва і продав їх громадянам на базарі. На наступний день він поїхав до лісу за межами міської смуги у житомирському напрямку і, разом з раніше судимим за привласнення чужого майна С., зрубав п'ять ялинок. При спробі їх продати вони були затримані працівниками поліції.

Завдання: Кваліфікуйте дії К. та С.

5. Ф., працюючи головним бухгалтером машинобудівного заводу, за вказівкою заступника директора заводу Ж. протягом 2020 р. занижувала розмір отриманого прибутку через перекручення бухгалтерського обліку та звітності. Внаслідок цього не був сплачений податок на загальну суму 3,6 млн гривень.

Завдання: Кваліфікуйте дії Ф. та Ж.

6. Під час митного огляду в зоні митного контролю аеропорту «Бориспіль» працівниками митниці у пасажира К. при виїзді з України було знайдено та вилучено пістолет та вісім набоїв до нього, які він зберігав і носив без відповідного дозволу. Встановлено, що зброю та боєприпаси К. придбав у Г.

Завдання: Кваліфікуйте дії К. та Г.

7. Б., С. і Д. організували групу, розробили план діяльності та придбали вогнепальну зброю. Після цього вони, використовуючи зброю для подолання опору, почали нападати на жінок та гвалтували їх.

Завдання: Кваліфікуйте дії гр. Б., С. і Д.

8. К. вирішив почистити мисливську рушницю після полювання і дістав її з металевої скриньки, де вона зберігалась. У цей час до нього в гості прийшла А. К. запросив її до кімнати, а сам вийшов на кухню приготувати каву. А. взяла рушницю, почала її оглядати, а коли К. повернувся, жартома направила рушницю в його бік і натиснула на спусковий гачок. Пострілом К. були спричинені тяжкі тілесні ушкодження.

Завдання: Кваліфікуйте дії гр. А.

9. 4 квітня 2024 року Б. знаходячись у приміщенні майстерні по ремонту та пошиттю одягу, грубо порушуючи громадський порядок, з мотивів явної неповаги до суспільства, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння брутально лаявся в адресу власниці майстерні П. в присутності інших громадян. При цьому спричинив потерпілій П. легкі тілесні ушкодження з короткочасним розладом здоров'я. Продовжуючи хуліганські дії, він вчинив опір особі Б., який зайшов до майстерні та намагався затримати правопорушника.

Завдання: Кваліфікуйте дії гр. Б.

10. 10 вересня 2024 р. уповноваженими особами в м. Києві було затримано чотирьох громадян, які на книжковому ринку біля станції метро «Петрівка» збували та зберігали з метою збуту 47 примірників відеокaset, CD та DVD дисків з записами порнографічних фільмів.

Завдання: Кваліфікуйте дії винних осіб.

11. Ш., під час похорон побачив у покійника два золотих перстня. Вночі він розкопав могилу, зняв з покійника перстень та обережно привів місце поховання в порядок. Його дії ніхто не помітив.

Завдання: Кваліфікуйте дії Ш.

12. В., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, нацькував свого собаку породи бульдог на Ш., поляка за національністю, який тимчасово перебував на території України. Собака кинувся і вхопився Ш. в обличчя, відкусивши носа і верхню губу.

Завдання: Кваліфікуйте дії В.

13. Неодноразово судимий Л., під загрозою спричинення тілесних ушкоджень, примусив служителя церкви здійснити обряд вінчання із своєю нареченою.

Завдання: Кваліфікуйте дії Л.

14. К. разом з С., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння на кладовищі, підійшли до могили із захороненням, де С., а потім і К., умисно поламали дерев'яну лавку, що знаходилася поруч із могилою, а після чого даною лавкою почали бити по надгробному хресту, що розташований на даній могилі. Потім вони почали разом руками розхитувати даний хрест, намагаючись витягти його із землі. В результаті спільних протиправних дій С. і К. було погнуто надмогильний хрест та пошкоджено дерев'яну лавку.

Завдання: Кваліфікуйте дії С. та К.

15. Перебуваючи в Єгипті, громадянин Росії П. на ґрунті неприязних стосунків посварився з громадянином України С. Після посадки на літак в аеропорту Хургада П. почав вимагати від С. пояснень з приводу політики України. Під час польоту, після того як С. відмовився відповідати, П. вдарив його декілька раз кулаком в обличчя.

Завдання: Кваліфікуйте дії П.

16. 15 квітня 2024 року Раков погрожуючи ножем заволодів гаманцем з грошима в сумі 5300 гривень і золотою обручкою потерпілого. Того ж дня Раков був затриманий.

Під час обшуку в квартирі Ракова був виявлений саморобний ніж, а також квитанція про здачу до ломбарду золотої обручки від 9 квітня 2020 року. Сам Раков під час допиту визнав факт заволодіння обручкою, проте заперечував факт використання ножа під час нападу й заволодіння гаманцем з грошима.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

17. О 18 год. 35 хв. на вул. Святослава Хороброго біля будинку № 7 в м. Києві автомобілем ЗІЛ-130, д/н 317-84 КВ під керуванням водія П. вчинено наїзд на пішохода К., 52 роки, що одержав тілесні ушкодження і був направлений до лікарні № 12 каретою швидкої допомоги. Під час транспортування потерпілий

К розповів лікарю хто і за яких обставин наніс йому тілесні ушкодження, після чого потерпілий помер. Цю розповідь лікар записав за допомогою мобільного телефону і передав слідчому. Ознайомившись із змістом представленого відеозапису, слідчий прийняв рішення про затримання особи, на яку вказав потерпілий.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

18. Головний бухгалтер сільської ради без рішення сесії сільської ради та без розпорядження сільського голови нараховував та виплачував собі, як головному бухгалтеру, протягом декількох місяців надбавки до заробітної плати за інтенсивність на загальну суму 5226 гривень. Зазначену суму він зберігав у службовому сейфі своєї секретарки.

Слідчий вирішив здійснити обшук у секретарки головного бухгалтера сільської ради з метою виявлення речових доказів.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

19. Завідувач аптеки К. продав наркотично залежному У. без рецепту лікарський засіб «Кодарін» у кількості 1500 шт. блістерів по 10 таблеток, які містять у своєму складі наркотичний засіб – кодеїн. Після продажу зазначеного засобу завідувач аптеки був затриманий батьками У.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

20. Відповідно витягу з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та реєстру прав власності на нерухоме майно у власності депутата місцевої ради перебуває 6 земельних ділянок. У листі Головного управління Держгеокадастру області вказано, що сукупна грошова оцінка вказаних земельних ділянок становить 1985 гривень. Зазначені об'єкти нерухомості (земельні ділянки) депутат у декларації не зазначив.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

21. На підконтрольній рф території, де розміщена Запорізька АЕС, найманці з рф організували в'язницю, в якій катували людей. Найманці так званого угруповання «Вагнера» затримували і катували волонтерів, підприємців, простих місцевих жителів, часом – цілими родинами, де у замкнених камерах виливали ув'язненим під ноги хлорний розчин, били їх струмом, придушували мішками. Метою вчинення таких дій було отримання відомостей стосовно розташування ЗС України. Звільнитись з рук ворога можна було лише в разі сплати «мита».

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

22. У серпні 2022 року під час окупації смт. Архангельське Високопільської територіальної громади військовослужбовці ЗС рф вбили місцеве подружжя фермерів у їх власному погребі на території домоволодіння. Під час проведення правоохоронцями оперативно-розшукових заходів виявлено місце захоронення тіл двох загиблих – чоловіка та жінки.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

23. Г., працюючи начальником відділу Державної кримінально-виконавчої служби України, у розмовах з колегами заперечувала факт збройної агресії РФ проти України, схвально відгукувалась про вище військово-політичне керівництво держави-агресора та стверджувала, що для України «найкраще припинити це безглуздя», «негайно укласти мирну угоду» та «повернути Донбас Росії».

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

24. У м. Херсон виявили катівні для дітей, у яких були розташовані «камери для неповнолітніх, які чинили опір окупантам. Відносно неповнолітніх окупанти вчиняли наступні дії: різали тіла дітей ножем, нагрівали метал і випалювали частину тіла, виводили на розстріл та стріляли поверх голови. Не давали води, практично не давали їжі, застосовували психологічний тиск. Метою вчинення таких дій було отримання відомостей стосовно розташування ЗС України.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

25. Під час збройної агресії рф проти України молодший сержант А., механік-водій танку Т-90 однієї з військових частин держави-агресора, у складі механізованої колони прямував до м. Бровари Київської області. На дорогу поруч із колоною виїхав мікроавтобус Volkswagen Transporter, на якому були закріплені два білих прапори. А. спрямував танк на мікроавтобус і розчавив його. В мікроавтобусі загинули водій, вихователька дитячого садка та шість дітей у віці від 2 до 4 років.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

26. Під час збройної агресії рф проти України старший лейтенант Т., льотчик штурмового авіаційного полку держави-агресора, отримав наказ завдати ракетно-бомбового удару по скупченню техніки Збройних Сил України поблизу смт Пісочин Харківської області. У зазначеному районі Т. побачив на трасі М-03

колону автобусів, на дахах яких білою фарбою було написано російською мовою: «Дети». Т. випустив по колоні некеровані ракети, після чого обстріляв її з бортових гармат. Було знищено три автобуси, пошкоджено ще п'ять та автомобіль патрульної поліції, який супроводжував колону; загинули вісімнадцять дітей шкільного віку (вихованців інтернату, яких евакуювали до Полтавської області) та четверо дорослих; ще сорок дві дитини та шість дорослих (у тому числі двоє поліцейських) були поранені. Під час повернення на аеродром базування Бутурліївка пілотований Т. штурмовик Су-25СМЗ був збитий підрозділом зенітно-ракетних військ Повітряних Сил Збройних Сил України. Катапультивавшись, Т. приземлився на західній околиці м. Харків у городі приватного будинку, що належав Р. Остання запропонувала Т. дочекатись українських військових та здатися. Т. шістьма пострілами з автомата убив її на місці, після чого намагався утекти, але був взятий у полон підрозділом територіальної оборони.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

27. Правоохоронними органами у ході проведення слідчо-оперативних дій було викрито та затримано поплічника агресора у Дніпропетровській області. Ним виявився мешканець Новомосковська, який збирав для російської спецслужби інформацію про місця базування та переміщення Сил оборони на території регіону. Крім того, він передавав окупантам координати міських торговельних закладів, центральних площ та інших місць масового перебування людей. Отримані відомості потрібні були для підготовки прицільних ракетних ударів по українських містах. За це агресор обіцяв своєму поплічнику гроші та «посаду» у лавах окупаційної адміністрації у разі захоплення регіону.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

28. Перебуваючи у слідчому ізоляторі за підозрою у вчиненні тяжкого злочину, раніше неодноразово судимі М., А. та К. імітували тяжке отруєння, у зв'язку з чим були переведені до лазарету, де захопили як заручників лікаря та трьох медичних сестер. Під загрозою вбивства заручників М., А. та К. стали вимагати у представників влади 100 тис грн., зброю та автомобіль. На підтвердження своїх намірів М. наніс одній із заручниць удар ножем, спричинивши проникаюче поранення черевної порожнини. Згодом, співробітникам спецзагону вдалося затримати М., А. та К. та звільнити заручників.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

29. З. і В., святкуючи 20-ти річчя останньої, зустріли у кафе своїх знайомих К. і М. Продовжити свято вирішили на квартирі М. Через певний час хлопці запропонували В. та З. вступити з ними в статевий зв'язок. Коли дівчата відмовилися, К. із застосуванням сили зґвалтував В., а М., погрожуючи застосуванням фізичного насильства, зґвалтував З., яка була на два роки молодшою від В. Після зґвалтування К. і М. заснули, а дівчата втекли з квартири та одразу звернулися із заявою до працівників Національної поліції.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

30. 18 березня 2023 року близько 10:00 до поліції надійшло повідомлення про ракетний обстріл Харкова. Внаслідок влучання ракети частково пошкоджена будівля навчального закладу, прилеглі будинки та автомобілі громадян. Відомості внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

31. Н. і П. зустріли на пероні залізничного вокзалу У., який вантажив у вагон поїзда Одеса–Київ 10 ящиків з комп'ютерною технікою. Погрожуючи пістолетом, вони забрали в У. 2 таких ящики, пообіцявши повернути їх наступного дня, якщо останній сплатить їм 10 тис. грн., а при відмові виконати вимогу, не повернуть їх. Наступного дня У. передав Н. і П. необхідну суму, але комп'ютерну техніку не одержав, оскільки останні їх продали, а гроші поділили між собою. Під час досудового слідства Н. і П. заперечували про свою причетність до вчиненого кримінального правопорушення, наголошуючи на тому, що потерпілий У. умисно обмовляє їх.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

32. Громадяни Л., Б. та С. зорганізувалися для вчинення нападів на громадян у стійке злочинне об'єднання. Для залякування вони застосовували пістолет «ТТ», у якому була зламана бойова пружина, через що він був непридатний для стрільби. Не ховаючи свою зовнішність від сторонніх осіб, вони вчинили п'ять нападів, під час яких відбирали мобільні телефони, годинники, ювелірні прикраси та гроші. Під час допиту усі потерпілі зазначали, що можуть впізнати осіб, які незаконно заволоділи їх майном.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

33. Лейтенант поліції П., знаходячись в приміщенні кімнати зберігання речових доказів відділення поліції, зірвав листки з кущів сухостою рослин коноплі, поклав їх до конверту та виніс з території відділення поліції. Того ж дня П. збув ці листки Ч. за 100 грн. Після чого П. та Ч. були затримані працівниками СБУ та Національної поліції.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

34. Приватний підприємець П., надавши банку неправдиві відомості, отримав кредит на суму 1,5 млн. гривень. Вказану суму, отриману шляхом вчинення шахрайства з фінансовими ресурсами, він перевів у валюту, яку помістив на свій власний валютний рахунок у іншому банку. Повертати кредит банку він збирався з прибутків від господарської діяльності.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

35. М., працюючи начальником транспортної дільниці металургійного комбінату, систематично пропонував деяким підлеглим йому водіям писати заяви про надання матеріальної допомоги, а одержані грошові суми передавати йому. Таким же чином діяв М. і при преміюванні підлеглих працівників. В усіх випадках М. пояснював, що одержані ним гроші будуть витрачені на проведення банкетів за участю осіб, які мають проводити технічний огляд автотранспорту, на подарунки до свят тощо. Указані обставини знайшли підтвердження під час допиту водіїв.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

36. Під час митного огляду в аеропорту «Бориспіль» у громадянина К., який відлітав до м. Амстердам, було виявлено пістолет «Браунінг» та п'ять набоїв до нього. Працівники аеропорту викликали слідчо-оперативну групу. На місці події слідчий вилучив виявлений працівниками митного контролю пістолет та набої до нього.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

37. Вночі Н. і Б. вчинили крадіжку з центрального аптечного складу обласного центру, внаслідок чого медичні і лікувальні установи залишились без місячного запасу наркотичних засобів. Загальна вартість викраденого становила 125 тис. грн.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

38. Керуючи автомобілем В. перевищив встановлену швидкість і виїхав на тротуар, де наїхав на пішохода С., спричинивши йому тяжкі тілесні ушкодження. Маючи намір зникнути з місця події, щоб уникнути відповідальності, В. порушив правила дорожнього руху і зіткнувся на перехресті доріг з вантажним автомобілем. При зіткненні пасажиром А. і Ж. були заподіяні тяжкі тілесні ушкодження. Наступного дня потерпілі С. і А. померли.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

39. Повернувшись з місць позбавлення волі, раніше судимий за незаконне зберігання наркотиків Ш. зайнявся виготовленням та збутом наркотичних засобів. З метою підвищення попиту він почав безкоштовно пригощати морфієм неповнолітніх Р. та К. Коли ті опинилися в наркотичній залежності, Ш. став продавати їм наркотики, які зберігав у власній квартирі.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

40. До відділу поліції звернулася громадянка П. із заявою про те, що вона знаходилася у власній квартирі очікуючи сантехніка. Почувши дзвінок у вхідні двері, вона їх відчинила та раптово отримала удар в обличчя від незнайомця, після чого втратила свідомість. Опритомнівши, П. помітила, що речі в квартирі розкидані та виявила відсутність прикрас із золота та срібла на загальну суму 600000 гривень.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

41. Оперативні співробітники отримали інформацію, що громадянин Б., по місцю свого мешкання (вул. А. Шияна, 8, кв. 2 у м. Києві) займається скупкою наркотичного засобу – марихуани у студентів з Пакистану та збуває її мешканцям м. Києва та Київської області. Перебуваючи біля вказаного будинку оперативні працівники побачили, як громадянин Б. отримує пакет від студента з Пакистану та передає останньому гроші, після чого вони затримали Б. та студента з Пакистану.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

42. О 13 год. 15 хв. на 20 км. Одеського шосе водій Я., керуючи автомобілем ВАЗ-2106, д.н. 419–45 КВ, вчинив наїзд на пішохода К., який від отриманих ушкоджень помер на місці. Водій Я. з місця вчинення кримінального правопорушення зник.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

43. Раніше судимий за шахрайство громадянин України Л. виграв конкурс на посаду у комерційну структуру в США. Для отримання візи йому необхідно подати довідку про відсутність судимостей. Усвідомлюючи, що із наявною судимістю він не отримає візу, Л. звернувся до представника регіонального сервісного центру МВС України Р., який за обіцяну винагороду погодився самотужки без втручання в комп'ютерну систему внести зміни та прибрати інформацію про наявні судимості Л.

При передачі підготовленої довідки Р. та Л. були затримані працівниками НАБУ, а також у Л. вилучено грошові кошти у розмірі 2 тис. доларів США, які він підготував для передачі Р. за «надані послуги».

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

44. 15 лютого 2023 року о 09 год. 45 хв. слідчим під час огляду місця події у громадянина Кузнецова вилучено нарізну вогнепальну зброю, яка зберігалася у нього без дозволу. Того ж дня о 16 год. 00 хв. вилучена зброя була направлена на експертизу.

Відомості про вчинене кримінальне правопорушення були внесені до ЄРДР 16 лютого 2023 року о 01 год. 03 хв.

Завдання: Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Підручники:

1. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / за ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. 5-те вид. Київ: Атіка, 2009. 408 с.
2. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / Бабенко А. М., Вапсва Ю. А., Грищук В. К. та ін. Харків: Вид-во ХНУВС, 2011. 378 с.
3. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / Бабенко А. М., Вапсва Ю. А., Грищук В. К. та ін. Харків: Вид-во ХНУВС, 2011. 432 с.
4. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / Алієва О. М., Гаврильченко Л. К., Гончар Т. О., Заркуа Л. Д. та ін. 4-е вид. Харків: Одиссей, 2009. 312 с.
5. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 5-те вид. Харків: Право, 2015. 528 с.
6. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 5-те вид. Харків: Право, 2015. 680 с.
7. Кузнецов В. В., Савченко А. В. Теорія кваліфікації злочинів: підручник / за заг. ред. проф. Шакуна В. І. Київ: Алерта, 2013. 320 с.
8. Українське кримінальне право. Загальна частина: підручник / за ред. В. О. Навроцького. Київ: Юрінком Інтер, 2013. 712 с.
9. Фріс П. Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. 2-ге вид. Київ: Атіка, 2009. 512 с.

Додаткова:

1. Андрушко А. А. Теоретико-прикладні засади запобігання та протидії злочинам проти волі, честі та гідності особи : монографія. Київ : Ваїте, 2020. 560 с.
2. Аулін О. Інститут кримінальних проступків в Україні. *Громадська думка про правотворення*. 2020. № 9 (194). С. 26–28.
3. Бабаніна В. В. Механізм створення та реалізації кримінального законодавства України : монографія. Київ: Маслаков, 2019. 512 с.
4. Бабаніна В. В. Конституція України як основа системи кримінального законодавства. *Наше право*. 2019. № 3. С. 195–201.
5. Бабаніна В. В. Лаконічність формулювання змін до закону про кримінальну відповідальність (на прикладі Закону України «Про внесення змін до КК України щодо посилення відповідальності за окремі військові злочини» від 12.02.2015. № 194-VIII). *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2015. № 1 (4). С. 309–318.

6. Байда А. О., Новіков Д. О. Запровадження інституту кримінальних проступків в Україні. Фінішна пряма на шляху. *Молодий вчений*. 2019. № 4 (1). С. 108–111.
7. Батиргареева В. С. Рецидивна злочинність в Україні: соціально-правові та кримінологічні проблеми : монографія. Харків : Право, 2009. 576 с.
8. Бегма А. П., Муляр Г. В., Ховпун О. С. Кримінальні проступки як новела кримінального кримінально-процесуального законодавства. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 2. С. 365–368.
9. Василевич В. В. Кримінологічна політика України : монографія. Київ : НАВС, 2020. 433 с.
10. Вереша Р. В. Кваліфікаційне оцінювання суддів : навч.-практ. посіб. Київ: Алерта, 2017. 386 с.
11. Вереша Р. В. Суб'єктивний елемент злочину : бібліографія. Київ : Алерта, 2018. 110 с.
12. Дудоров О. О. Зловживання впливом: проблеми кваліфікації (судова практика). *Юридичний вісник України*. 2019. URL: <https://barristers.org.ua/news/zlovzhyvannya-vplyvom-problemy>.
13. Кваліфікація та розслідування порушення законів і звичаїв війни : наук.-практ. посіб. / [А. А. Вознюк, І. В. Жук, О. В. Таран та ін.] : за заг. ред. М. С. Цуцкірідзе, В. В. Чернея, А. А. Вознюка. Київ : Норма права, 2023. 322 с.
14. Крайник Г. С. Кримінальна відповідальність за забруднення або псування земель в Україні : монографія. Харків : Право, 2019. 204 с.
15. Мовчан Р.О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми : монографія. Київ : Норма права, 2022. 244 с.
16. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Юрінком Інтер, 2009. 512 с.
17. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. І. М. Копотуна. Київ : Професіонал, 2020. 864 с.
18. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 11-те вид. Київ : Дакор, 2019. 1384 с.
19. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За редакцією Ігоря Копотуна. Київ, 2022. 784 с.
20. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану : наук.-практ. комент. / [А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан та ін.] ; за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Чернея. Київ : Норма права, 2022. 278 с.
21. Орловський Р. С. Теоретичні та методологічні проблеми інституту співучасті у кримінальному праві України : монографія. Харків : Право, 2019. 624 с.

Електронні джерела та адреси з мережі Internet:

1. Порядок обчислення розміру фактичних витрат закладу охорони здоров'я на стаціонарне лікування потерпілого від злочинного діяння та зарахування стягнених з винних осіб коштів до відповідного бюджету і їх використання: постанова Кабінету Міністрів України від 16 липня 1993 р № 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-93-%D0%BF>
2. Постанови Пленуму Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/postanovap/.
3. Про застосування амністії в Україні: Закон України від 1 жовтня 1996 р. № 392/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/96-%D0%B2%D1%80>
4. Про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства: конвенція ООН від 26 листопада 1968 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_168
5. Про порядок здійснення помилування: положення затверджене Указом Президента України від 21 квітня 2015 р. № 223/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223/2015>
6. Про практику застосування примусових заходів медичного характеру та примусового лікування: постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-05>
7. Про практику застосування судами законодавства у справах про злочини неповнолітніх: постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квітня 2004 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va005700-04>
8. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки: постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-10>
9. Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності: постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-05>
10. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 жовтня 2003 р. № 16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0016700-03>
11. Про практику призначення судами кримінального покарання: постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03/ed20031024>
12. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05>
13. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру: постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-06>

14. Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні: Закон України від 17 квітня 1991 р. № 962-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-12>

15. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи. постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 7 лютого 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-03>

16. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи: постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 30 травня 2008 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08>

17. Про судову практику у справах про необхідну оборону: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001700-02>

18. Про судову практику у справах про хабарництво: постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 26 квітня 2002 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-02>

19. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-02>

Ресурси

<http://lawcentre.org.ua> – Центр розвитку українського права.

<https://vkksu.gov.ua/> – офіційний веб-портал Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

<http://www.catalogue.nplu.org> – Національна парламентська бібліотека України.

<http://www.court.gov.ua/vscourt> – офіційний веб-портал судової влади України.

<http://www.gp.gov.ua> – офіційний веб-сайт Офісу Генерального прокурора.

<http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm> – Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія.

<http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.

<http://www.minjust.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.

<http://www.mvs.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України.

<http://www.nbu.gov.ua> – Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.

<http://www.president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Офісу Президента України.

<http://www.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

<http://www.reyestr.court.gov.ua> – єдиний державний реєстр судових рішень.

<http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib> – Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія».

<http://zakon1.rada.gov.ua> – Законодавство України: офіційний вебпортал парламенту України